

Souhrn

Rozsáhlé změny ve způsobu hospodaření, k nimž v minulosti došlo, měly za následek fragmentaci stanovišť mnoha druhů. Změny ve struktuře krajiny vyvolaly diskusi o vyhlídkách druhů fragmentovaných stanovišť v budoucí zemědělské krajině. Dynamika rostlin v krajině je výsledkem rychlosti, jakou druh kolonizuje stanoviště a jakou vymírají jeho lokální populace. Mnohé studie potvrdily dřívější předpoklad, že řada stanovišť vhodných pro daný druh zůstává v krajině neobsazena. Předpokládá se, že rozdíly ve výskytu druhů a proporci vhodných stanovišť, kterou daný druh obsazuje, jsou způsobeny plochou a izolovaností pro druh vhodných stanovišť a schopností daného druhu kolonizovat je a přežít na nich. Abychom porozuměli dynamice druhů v měnící se krajině, musíme nejprve odhalit vztahy mezi výskytem druhů a proporci obsazenosti jejich vhodných stanovišť, a stářím stanovišť, uspořádáním stanovišť a schopností druhů kolonizovat je a přežít na nich. Jakmile plně porozumíme faktorům určujícím dynamiku druhů, budeme schopni věrohodně predikovat jejich přežívání do budoucna. Cílem této práce bylo odhalit faktory určující dynamiku druhů suchých trávníků, zejména faktory určující jejich rozšíření a četnost na krajinné úrovni.

Důležitost správného určení vhodných stanovišť pro studovaný druh v pracích, které zkoumají faktory určující dynamiku a rozšíření druhů v krajině, je zjevná. Neexistuje však jednotný přístup zaručující správnou identifikaci pro druh vhodných stanovišť. V **Kapitole 1** jsem ukázala, že parametry odvozené z druhového složení mohou být pro tuto identifikaci přínosem, a doporučila jsem jejich zahrnutí mezi charakteristiky stanovišť, které jsou běžně používané v modelech rozšíření druhů.

V **Kapitole 2** jsem potvrdila hypotézu, že spíše než izolovanost odvozená z plochy, izolovanost odvozená z počtu cílových druhů na zdrojových stanovištích dokáže vysvětlit kolonizaci opuštěných polí druhy suchých trávníků. Dále jsem zjistila, že opuštěná pole byla úspěšně kolonizována velkým množstvím druhů suchých trávníků, které se na suchých trávnících vyskytují běžně. Nicméně právě druhy, které jsou v krajině poměrně vzácné, a jsou tedy předmětem zvýšeného zájmu nebo ochrany, obsazovaly opuštěná pole jen zřídka. To naznačuje, že opuštěná pole mohou sloužit jako potenciální stanoviště jen pro některé z druhů suchých trávníků.

Dále jsem zjistila, že současný výskyt asi 30% testovaných druhů suchých trávníků je stále ovlivněn uspořádáním stanovišť v minulosti (**Kapitola 3**). K závislosti druhů na uspořádání stanovišť v minulosti a v přítomnosti se vážou různé druhové vlastnosti. Následně jsem zjistila, že hlavním faktorem určujícím proporci vhodných stanovišť obsazených daným druhem, je počet dostupných pro něj vhodných stanovišť (**Kapitola 4**). Výsledky také naznačují, že jsou rozdíly v kvalitě starých a mladých stanovišť. Jelikož nedostatek vhodných stanovišť je hlavním omezením dynamiky vzácných druhů, zdá se tedy, že jejich dynamiku a rozšíření lze efektivně podpořit pouze zakládáním nových stanovišť, a to s kvalitou podobnou těm starým, nebo obnovením kvality některých stávajících pro tyto druhy nevhodných stanovišť, např. zavedením vhodného způsobu obhospodařování.

V **Kapitole 5** jsem dále zjistila, že spásání velkými býložravci může významně ovlivnit dynamiku druhů, které pomalu reagují na změny v krajině. Domnívám se, že tyto druhy mohou být potenciálně ohroženy vzrůstajícím počtem velkých býložravců v krajině.

I když jsem odhalila některé z procesů ovlivňujících dynamiku a výskyt druhů suchých trávníků v krajině, stále zde existuje prostor pro další výzkum týkající se např. příčin dominance některých druhů na suchých trávnících nebo predikce budoucího přežívání druhů suchých trávníků v měnící se krajině.